

| CA

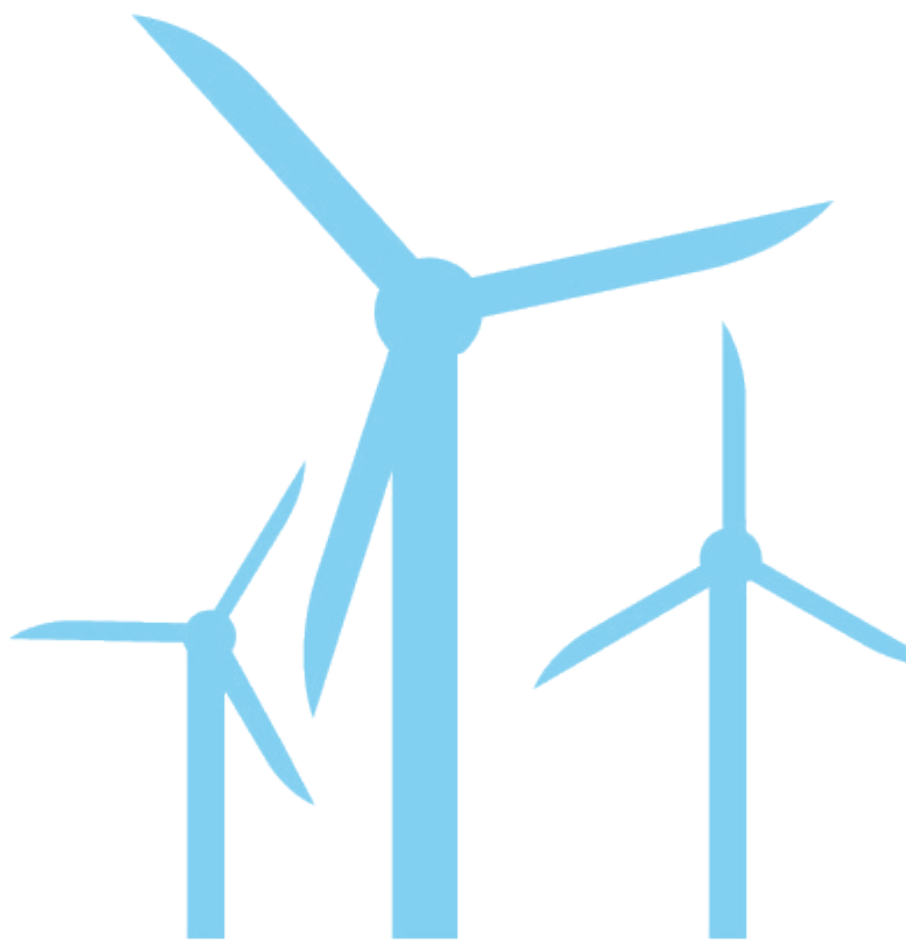
ÀGORA DIPLOCAT 17

La governança multinivell al cor del futur de la UE

Reptes actuals per a una exitosa transició verda

DEBAT GLOBAL - 4 d'abril de 2022

Relatoria: Laura Pous i Ruth Gumbau.

DIPLOCAE

Localització

La Rambla 14, principal
08002 Barcelona

Contacte

+34 936 405 470

info@diplocat.cat

www.diplocat.cat

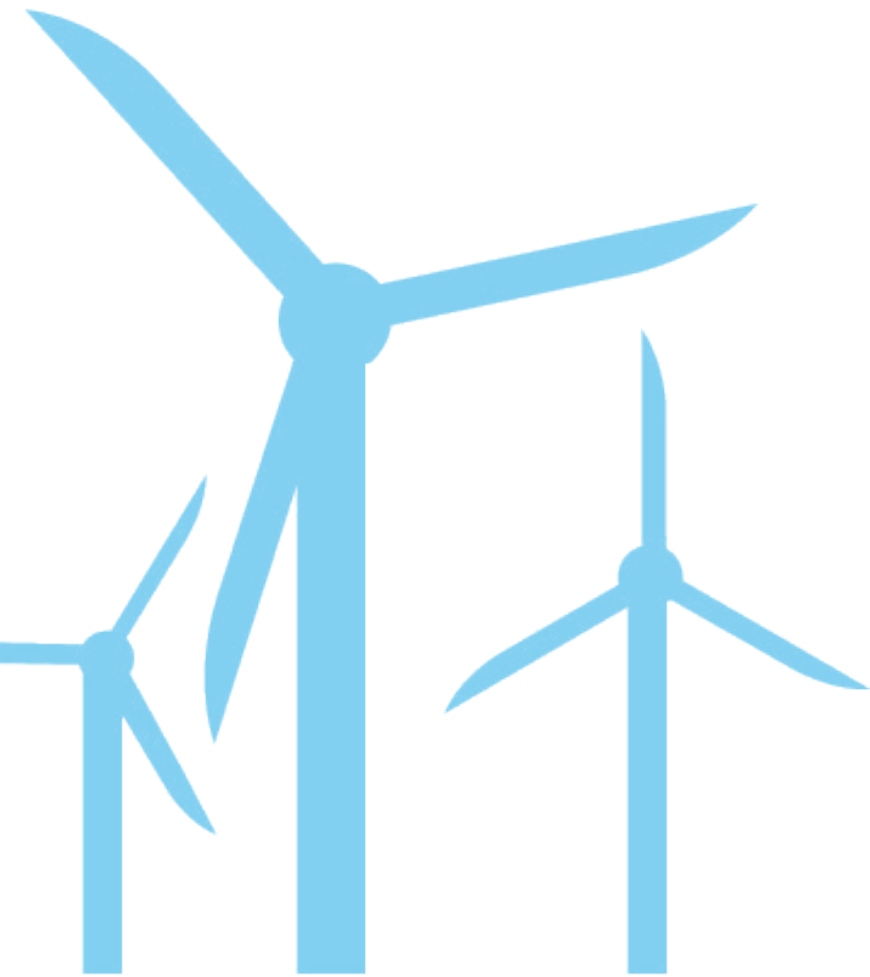
[@Diplocat](https://twitter.com/Diplocat)

[@Catalonia_Diplocat](https://www.instagram.com/Catalonia_Diplocat)

Índex

1. Presentació	4
2. Introducció	4
3. Ponència central	5
4. Taula rodona.....	8
5. Torn de preguntes	12
6. Clausura	13
Annex. Participants.....	14
Entitats membres de DIPLOCAT	18

1. Presentació

El 4 d'abril de 2022, DIPLOCAT i la Delegació del Govern davant la UE van organitzar al Palau Macaya de Barcelona la jornada "La governança multinivel al cor del futur de la UE", centrada en els reptes actuals per assolir una exitosa transició verda. L'objectiu de l'acte era, com va apuntar la moderadora Ruth Gumbau, compartir experiències sobre com s'organitzen a l'hora de prendre decisions els diferents nivells de les administracions públiques de la Unió Europea.

Gerard Vives Fernández, director general de la Representació Institucional del Govern a l'Exterior i de la Unió Europea, va donar la benvinguda i va introduir l'acte. A continuació, Philippe de Lombaerde, director de l'Institut Universitari de les Nacions Unides d'Estudis Comparatius d'Integració Regional des del gener de 2022, va fer la conferència central.

El debat va continuar amb una taula rodona sobre governança multinivell amb la participació de Tsvetelina Natcheva, de la Comissió Europea; Maciej Sytek, representant de la regió polonesa Wielkopolska; Gianluca Spinaci, del Comitè Europeu de les Regions; i Gorka Knörr, representant del Govern de Catalunya a la Unió Europea. Finalment, va cloure l'acte la secretària general de DIPLOCAT, Laura Foraster i Lloret.

2. Introducció

Les administracions públiques prenen decisions a diferents nivells, des dels més elevats, com la Unió Europea o un estat membre, fins als més baixos, com regions, diputacions provincials, ajuntaments o comunitats locals. Com menor sigui el nivell, més ens allunyem de la Unió Europea però més a prop som, de fet, dels ciutadans. Per això aquestes administracions més pròximes haurien de jugar un paper rellevant en la presa de decisions que afecten més directament la ciutadania, com ara la lluita contra el canvi climàtic.

Com es pot escoltar tothom? Com aconseguir que tothom tingui veu? Per encetar la discussió, la moderadora dona la benvinguda al director general de la Representació Institucional del Govern a l'Exterior i de la Unió Europea, Gerard Vives Fernández, que recorda que l'acte s'emmarca en els debats de la Conferència sobre el Futur d'Europa (COFOE), impulsada per les institucions europees, en què Catalunya també ha participat mitjançant la campanya 'Escolta, Europa'. L'objectiu és apel·lar els ciutadans de Catalunya perquè expressin en aquest marc europeu de reflexió les seves inquietuds i expectatives i oferir-los un espai per fer-se escoltar.

Vives explica que el principi de governança multinivell està ben recollit i concretat a l'article 5 del Tractat de la Unió Europea, mitjançant el principi de subsidiarietat. Aquest principi determina que, excepte en els àmbits en què la UE té competències exclusives o en els casos en què la seva intervenció resulti més eficaç, les decisions sobre polítiques públiques han de sorgir del punt més proper als ciutadans.

L'any 2009, amb el Tractat de Lisboa, es va incloure específicament la dimensió local i regional d'aquesta subsidiarietat, reservant també un rol a les autoritats subestamentals, que sovint estan en disposició de gestionar un àmbit de competència de manera més efectiva que els governs estatals. Malgrat això, Vives apunta que "en massa ocasions el cicle de polítiques públiques europees no ha tingut prou en compte les autoritats regionals i locals".

El director general remarca que actualment vivim temps complexos, amb la sortida de la pandèmia, l'esclat del conflicte a Ucraïna i el seu impacte en l'economia i les cadenes de subministrament del

conjunt de la UE. En aquest context, diu, tant els estats membres com les institucions europees, “sovint per les presses, sovint per una sèrie de raons”, han tendit a aplicar mesures que directament o indirectament provoquen confusió i, en alguns casos, fins i tot s’arriba a la invasió de competències o a una clara recentralització.

Com a exemple, Vives esmenta la gestió dels fons europeus per a la recuperació postcovid, els fons Next Generation. El representant del Govern de Catalunya lamenta que el paquet d’estímuls més gran finançat mai al continent europeu neixi, des del seu punt de vista, “amb un defecte de concepció cabdal”, ja que a diferència d’altres fons estructurals només considera els estats com a interlocutors vàlids.

En aquest sentit, Vives explica que l’estiu del 2020 la Generalitat va engegar la iniciativa ‘Regions for EU Recovery’, que reuneix més de 30 regions europees que reclamen tenir un rol en l’estratègia de la recuperació i en la presa de decisions. Segons ell, els resultats preliminars indiquen que els plans nacionals de recuperació, especialment en el cas d’Espanya, no han respectat el principi de subsidiarietat, tot i que les regions són responsables d’aplicar el 70% de la normativa de la UE i un dels elements nuclears de la política de cohesió.

D’altra banda, el director general també recorda que una enquesta publicada pel Centre d’Estudis d’Opinió mostra que un 71% dels ciutadans de Catalunya creuen que el Govern hauria de tenir més poder de decisió en l’assignació i gestió dels fons Next Generation.

Vives cita el pacte verd europeu, que estableix per a l’any 2030 una reducció, com a mínim, del 55% de les emissions respecte al 1990, així com un ús d’un 40% d’energies renovables, i la reducció d’entre un 36 i un 39% del consum d’energia, per arribar a aconseguir una economia de la UE climàticament neutra l’any 2050. En aquest sentit, explica que Catalunya vol contribuir i contribuirà en la mesura de les seves capacitats al pacte verd europeu i que, per fer-ho, un cop més, caldrà mobilitzar l’àmbit local i regional. La Comissió Europea, diu Vives, s’ha compromès a ajudar les administracions centrals o estatals per dissenyar la coordinació de polítiques verdes i garantir que cap persona ni territori quedi enrere.

.....

Catalunya vol contribuir i contribuirà en la mesura de les seves capacitats al pacte verd europeu i, per fer-ho, un cop més, caldrà mobilitzar l’àmbit local i regional.

Per al Govern, explica el director general, la governança multinivell ha de seguir sent el pal de paller de l’acció exterior, especialment en el marc de la UE, i avisa que si les decisions de la UE no van més enllà de les capitals europees i es desenten de del principi de subsidiarietat, el futur del projecte europeu estarà en joc. Vives defensa que l’objectiu de la COFOE és apropar el projecte europeu a la ciutadania, que és precisament, també, el que es defensa quan s’aposta per la governança multinivell.

3. Ponència central

La ponència central de la jornada, sota el títol “Com diferents nivells de governança poden treballar conjuntament per abordar els temes més urgents de la Unió Europea”, va a càrrec de Philippe De Lombaerde, director de l’Institut Universitari de les Nacions Unides d’Estudis Comparats d’Integració Regional (UNU-CRIS). Abans d’assumir el càrrec, havia treballat de professor investigador en diverses universitats i també va participar en projectes d’investigació i consultoria política per a, entre d’altres, els governs de Bèlgica, Flandes i el Regne Unit, la PNUD, l’UNESCO, el Banc Mundial i la Comissió Europea.

De Lombaerde explica que, com a membre de la Universitat de les Nacions Unides i l'Institut d'Estudis Regionals d'Integració Comparatius, estudia i analitza els regionalismes arreu del món i com els nivells de governança interactuen en diferents àmbits. La seva conferència definirà conceptes i contextualitzarà el debat de cara a la taula rodona posterior.

.....

La governança multinivell va sorgir els anys 90 i és un concepte descriptiu, analític, no necessàriament normatiu.

La governança multinivell té moltes definicions disponibles. Una és el procés segons el qual les autoritats i els representants de les polítiques públiques representen diferents nivells de govern, ja sigui supranacional, nacional o subnacional. De Lombaerde remarca que el que és important és que no solament es tracta de diferents nivells de governança, sinó de diferents actors. La governança multinivell va sorgir els anys 90 i és un concepte descriptiu, analític, no necessàriament normatiu. De fet, avui en dia ja es parla de nivells de governança amb sistemes que se solapen.

En aquest sentit, diu que el concepte està modelat pensant en la Unió Europea i, per tant, es planteja el dubte de si es pot exportar a altres indrets. Tot i així, reconeix que és un concepte que cada vegada es fa servir més en contextos diferents als de la Unió Europea. "Tot i que la Unió Europea és un constructe molt específic, arreu del món veiem aquests moviments, aquests sistemes de governança més complexos que en determinades àrees de polítiques públiques mostren aquestes combinacions de diferents nivells d'autoritat i diferents actors que s'uneixen, competeixen o entren en conflicte", explica.

Segons De Lombaerde, el concepte de governança multinivell és dinàmic i ha anat evolucionant amb el temps. Al principi es parlava en termes de govern i nivells de govern, i ara es parla de governança de l'estat i d'actors estatals i paraestatals. En lloc de posar èmfasi en la jerarquia, ara se'n posa en la complexitat de l'acció pública, la que es basa en unes regles vinculants i la que no. Cada vegada es veu una acció pública més activista, en diferents indrets i a diferents nivells. A més, les modalitats de govern s'estan ampliant i en les relacions entre nivells més formals es va en una direcció, per una banda, de coordinació institucional, i per l'altra, d'altres tipus d'interacció.

Al concepte de governança multinivell li ha passat com al de regionalisme, que ha evolucionat juntament amb els nostres instruments per analitzar-lo. En aquest sentit, De Lombaerde afirma que sempre hi ha hagut participació d'actors de fora de l'estat en l'acció pública, però que ara tenim els instruments conceptuals per analitzar i descriure el fenomen. Aquests instruments s'han millorat i sofisticat i, a més, la realitat ha anat canviant. Per exemple, en el context de la Unió Europea, s'ha evolucionat cap a diferents tipus d'interacció, a vegades més institucionals i a vegades més pràctics. Per al director d'UNU-CRIS, la realitat ha canviat i també ho ha fet la nostra manera de mirar-nos-la.

A continuació es refereix al principi de subsidiarietat, que és molt important i no és nou dins de la governança multinivell. Va sorgir els anys 70 i, en el context de la Unió Europea, ho va fer per primera vegada els anys 80 i està inclòs en el Tractat de Maastricht de 1992. La seva aplicació original estava restringida al domini de les polítiques públiques sobre el medi ambient. La subsidiarietat és un concepte normatiu, que dona una indicació de què cal fer, del nivell de governança i de quin nivell de govern ha de prendre les decisions en una àrea concreta de política pública. En aquesta línia, apunta que s'ha detectat una certa evolució del concepte cap a una subsidiarietat més passiva, com a sistema de control del que es decideix a Europa, la subsidiarietat activa. També es refereix a les consultes prelegislatives i la possibilitat que els governs subnacionals i locals es puguin pronunciar al respecte.

Un altre dels conceptes que esmenta De Lombaerde és el de les parts interessades múltiples, perquè també se solapa amb el de la governança multinivell. En aquest cas, el concepte sorgeix cap a l'any 2000, almenys en el context de les polítiques públiques, i es refereix a àrees molt específiques i a la participació de diferents tipus d'actors, estatals i no estatals, en el procés de presa de decisions.

Un cop feta aquesta introducció conceptual, De Lombaerde explora la connexió entre la governança multinivell i la transició ecològica. Indica que a hores d'ara és molt difícil saber quin serà l'impacte del procés de reflexió sobre el futur d'Europa iniciat fa un parell d'anys. També admet que hi ha persones escèptiques amb el procés, però apunta que, des del seu punt de vista, és un exercici molt interessant, fins i tot si no té un impacte immediat. Entre les recomanacions que està produint el debat de la COFOE hi ha idees molt interessants i De Lombaerde està convençut que algunes s'aprofitaran.

La COFOE permet reflexionar, per una banda, sobre el sistema de governança multinivell i el seu nivell d'estabilitat, robustesa i coherència, així com les opcions per enfortir-la, i per una altra sobre com de transversal és la política de transició ecològica a Europa. El ponent es pregunta quines són les direccions i com haurien de distribuir-se les competències en aquesta àrea.

De Lombaerde analitza aleshores les recomanacions que hi ha sobre la taula en matèria de medi ambient i apunta que en un terç dels casos hi ha una demanda de noves regulacions. Una altra part d'aquestes recomanacions es refereix a subvencions, i en la resta hi ha informació sobre les activitats que han de ser finançades i també sobre els nous impostos i les noves restriccions en les importacions en la frontera externa de la Unió. Aquests instruments de política són adequats per ser implementats a diferents nivells? Segons ell, amb l'excepció de les restriccions en les importacions, en tota la resta de casos sí.

En l'anàlisi de les propostes, De Lombaerde afirma que a l'àrea de transició ecològica hi ha molt poques reflexions sobre com s'han d'aplicar les polítiques. Sí que n'hi ha sobre el què, què és el que volem: volem més ecoimpostos, més restriccions a les fronteres externes, volem invertir en això i en allò altre. Però la pregunta clau és la Unió Europea. Sovint no queda clar què es vol dir amb Unió Europea. La Unió Europea com a institució o com a configuració d'institucions europees? O la Unió Europea en la seva totalitat amb els seus estats membres i ciutadans? Això no sempre està clar.

En aquesta línia, el ponent conclou que en les reflexions i debats que s'estan fent en el marc de la COFOE hi ha molt poc esment a l'aspecte governamental de les polítiques que es volen aplicar. Així, en molts pocs casos es fa referència a la UE i als estats membres i només en quatre de les 51 es mencionen altres nivells. En la majoria de les recomanacions o iniciatives no hi ha cap esment sobre el nivell de governança, un element que considera sorprenent.

En mirar les recomanacions del panell sobre democràcia europea i seguretat, el doctor Lombaerde també intenta trobar-hi reflexions sobre governança multinivell. Hi ha recomanacions, per exemple, sobre participació ciutadana que apunten a la creació de plataformes digitals, en alguns casos canalitzades a escala local. Per al ponent, però, la governança multinivell està pràcticament absent d'aquestes reflexions.

L'enfortiment dels organismes ciutadans a escala local i regional es pot fer creant organismes paral·lels? Quin serà el següent pas? Quin serà el guany per a la democràcia europea? De Lombaerde assegura que no vol dir que les plataformes no siguin importants, però destaca la manca de debat sobre la governança multinivell.

On sí que localitza una reflexió sobre governança multinivell és en les contribucions fetes pel Comitè de les Regions. Per exemple, el doctor esmenta la idea de crear hubs, centres neuràlgics que constituïrien nivells de concentració en diferents països, que podrien coincidir amb les províncies o departaments.

.....

La COFOE permet reflexionar, per una banda, sobre el sistema de governança multinivell i el seu nivell d'estabilitat, robustesa i coherència, així com les opcions per enfortir-la, i per una altra sobre com de transversal és la política de transició ecològica a Europa.

La manera com s'establin les connexions entre la participació ciutadana i les estructures o institucions ja existents és el que, per al doctor De Lombaerde, és interessant. La complexitat arriba, assenyalant, en el moment en què s'ha de parlar de competències i de la seva distribució entre els diferents nivells.

En les recomanacions, apunta, la declaració sobre la política climàtica seria a escala clarament europea, però en altres àrees de polítiques hi ha una argumentació a favor d'abaixar el nivell de presa de decisions, com en el cas de la política agrícola comuna, el transport o l'energia. El ponent insisteix en la dificultat d'establir de manera clara quin nivell ha d'estar a càrrec de les diverses àrees substancials d'una política, ja que en la majoria de casos tots els nivells tenen un paper a jugar.

Com a exemple, De Lombaerde es refereix al cas de l'energia. És un àmbit, diu, on es poden prendre moltes mesures a nivell local per reduir-ne el consum o fer la transició d'una font d'energia cap a una altra. Però hi ha decisions que, des del seu punt de vista, s'han de prendre a nivells superiors: les que fan referència, per exemple, a l'impacte geopolític de les polítiques energètiques.

Com a conclusió, De Lombaerde fa algunes observacions. En primer lloc, remarca que està clar que quan ens enfrontem als desafiaments climàtics, l'acció a tots els nivells, la governança multinivell, està de fet present, però l'acció pública hauria de ser coherent. Segons apunta, cal coherència mentre es fomenta alhora la participació i la inclusió a tots els nivells.

L'expert indica que no està clar quin serà el resultat final de la Conferència sobre el Futur d'Europa, però que no és impossible, tenint en compte la situació geopolítica actual, que hi hagi un impuls per a noves iniciatives i reformes que assoleixin prou força. Un altre escenari possible, diu, és un centre més integrat amb els seus voltants, o un espai econòmic

4. Taula rodona

Els convidats a la taula rodona són Tsvetelina Natcheva, de la Comissió Europea; Maciej Sytek, representant la regió polonesa de Wielkopolska; Gianluca Spinaci, del Comitè Europeu de les Regions, i Gorka Knörr, representant el Govern de Catalunya a la UE.

Amb l'adopció del Tractat de la Unió Europea i sobretot del Tractat de Lisboa, el principi de subsidiarietat i la governança multinivell es van situar al cor de les polítiques de la UE. En un moment crucial com l'actual, en què la UE ha iniciat el camí de la transició cap a una economia verda, però amb un entorn internacional molt complicat marcat per la guerra d'Ucraïna a les seves portes, veiem com aquests dos principis són més importants que mai.

Les decisions que s'estan prenent i les que es prenguin en el futur en aquest sentit afectaran directament la vida dels ciutadans europeus i ens hem d'assegurar que aquests hi estiguin involucrats, que es respecti la diversitat dels territoris de la UE i de les societats que la integren.

Sabem que la governança multinivell és imprescindible, tant per fer front a les amenaces internacionals com per assegurar que aquesta transició sigui un èxit, i que es fa amb l'interès dels ciutadans europeus. En aquest sentit, els diferents nivells administratius hi han de ser presents per tal que també se sentin coresponsables del canvi. Però com ho hem estat fent fins ara?

Tsvetelina Natcheva, cap adjunta de la Unitat A3 (Governança, Plans i Corrent Climàtic) de la Comissió Europea

Com s'ho fa la Unió Europea per tenir en compte els diferents nivells de multigovernança, des dels estats fins a les entitats més locals i les parts interessades (*stakeholders*), a l'hora de tractar els temes

relacionats amb el medi ambient i el canvi climàtic?

Natcheva destaca que l'acord verd europeu no es pot assolir només amb les institucions europees soles. Hem d'assolir la neutralitat ecològica el 2030 i reduir les emissions de CO₂. Això impactarà la vida de tots els ciutadans de la Unió Europea i s'ha de tenir en compte que hi ha grups vulnerables davant d'aquesta transició. Per tant no ens en sortirem si no comptem amb la participació de governs de tots els nivells, locals, regionals, estatals...

Natcheva també aposta pel disseny de sistemes d'energies renovables que permetin que aquesta transició sigui exitosa. Per combatre el canvi climàtic veu necessari un debat públic molt ampli i amb la participació de les parts interessades, així com la implementació d'objectius regionals a partir de polítiques sobre el terreny a dos nivells. En destaca els estàndards dels cotxes, una política que es beneficia del mercat intern i una aportació més gran que es fa a nivell europeu. Però també hi ha d'altres maneres, assenyala, en què els estat membres estableixen què s'ha de tenir en compte per assolir la reducció d'emissions. Són diferents factors i afecten edificis, el transport, etc.

Recorda la importància de parlar amb les parts interessades, amb els estats membres, les organitzacions sobre el terreny i la societat civil. També usen el pressupost comunitari per assegurar-se que les inversions es duen a terme i per això s'han de coordinar amb les regions. Les regions expliquen com contribueixen a l'objectiu de reducció d'emissions per al 2030 es fa un abordatge global: es creen missions, reptes socials que han de ser assolits gràcies a noves tecnologies i la implicació de totes les regions per adaptar-se als efectes del canvi climàtic.

També recorda que la lluita pel canvi climàtic no s'assolirà sense la participació dels ciutadans. Les ciutats i ciutadans han de prendre el seu propi compromís: tenen un gran paper a l'hora de mobilitzar els seus ciutadans, que són els que estan més a prop de les comunitats. Un dels elements clau del marc de regulació a escala europea és que exigeix als estats membres que s'impliquin en converses, diàlegs climàtics i energètics multinivell també a escala local i regional. Els estats membres ja van preparar els seus plans el 2020, però aquest no és un procés estàtic, sinó interactiu, on aquests plans s'han d'anar actualitzant d'aquí fins al 2024.

En les actualitzacions dels plans hi ha uns elements que reflecteixen les noves ambicions del *Fit for 55*. Els estats membres, juntament amb les regions, han elaborat una sèrie de plans de transició que, per a aquelles regions amb més intensitat de carboni, han d'incloure plans específics que els permetin beneficiar-se de la transició.

Maciej Sytek, representant de la regió polonesa Wielkopolska

A continuació intervé Maciej Sytek, plenipotenciari de la Junta de la Regió de la Wielkopolska, regió històrica de la Gran Polònia, per a la reestructuració de la Wielkopolska Oriental.

La Wielkopolska és una de les regions de Polònia que més fortament està apostant per la transició verda de la seva economia. En comparació amb altres regions carboníferes de la UE, Wielkopolska ha adoptat un pla molt ambiciós per allunyar-se del carbó l'any 2030. Primer de tot volem saber quins elements destacaria per fer que aquest procés sigui exitós, sobretot pel que fa l'acceptació pública d'aquesta transició.

Sytek assegura que tenen uns plans molt ambiciosos pel que fa al canvi climàtic. Un d'ells és deixar el carboni l'any 2030 i l'altre és rebaixar les emissions de CO₂. El 2040 voldrien arribar a la neutralitat climàtica de la regió. Per això han dissenyat eines i una estratègia. El que és més important per tenir èxit és la participació social. S'ha intentat implicar en aquest procés totes les parts interessades de la regió, com per exemple els governs regionals i les empreses, tothom està implicat en aquest desafiament i han de treballar plegats i per a l'altre.

Per dur tot això a terme, Sytek destaca que és essencial que els ciutadans estiguin interessats per la política i puguin participar. És la construcció d'una nova identitat regional i això farà que no només uns llocs de feina se substitueixin per uns altres, sinó molt més, ja que per exemple els miners canviaran de qualificació. No és que els hagin d'ensenyar a ser floristes, fa broma, però el veritablement important és que les regions construeixin una nova identitat, deixar la indústria del carbó i ser conscients que participen en un procés que va més enllà de guanyar diners. Volen seguir sent una regió energètica i han de trobar una altra especialització, com ara les fonts renovables. Però els llocs de treball sí que han de canviar, quant a producció, mobilitat, creació de fàbriques.

En aquest sentit, destaca que una de les fàbriques més importants produirà hidrogen pur, un carburant per als autobusos. Donarà nous llocs de feina, però també complirà altres condicions, com el suport a governs locals. També assenjala que s'ha de tenir en compte que els governs locals deixaran de rebre impostos del carbó i que d'alguna manera caldrà substituir-los.

Com que a la seva intervenció acaba d'explicar que dona molta importància a la participació social i de les parts interessades, volem saber també si Maciej Sytek considera que aquest procés es podria dur a terme sense la governança multinivell. Es mostra molt categòric dient que no. Assegura que sense la participació multinivell no es podria donar aquest canvi. Va a la contra del que esperava el govern central, que està més concentrat en qüestions de carboni. Posa l'exemple de la seva petita regió minera. Com que són petits i participen en totes les reunions de plans internacionals de la UE i el Banc Mundial, però amb una certa llibertat perquè Wielkopolska és independent del govern central, això fa que puguin prendre les seves pròpies decisions. Varsòvia no sap què passa als llocs petits de la Wielkopolska, però ells sí. És important tenir llibertat d'acció i que el finançament sigui construït d'una manera que puguem utilitzar i decidir sobre ell, afirma.

Sytek està a favor d'implementar un model proper a la ciutadania, ja que aquesta proximitat dona confiança. Recorda que prové d'una ciutat petita, Konin, i és allà on s'ha d'estar amb la gent, on s'ha d'explicar per què aquesta fórmula és tan important. Confia que el procés actual sigui difícil d'aturar i que es pugui deixar enrere el carboni fins i tot abans del 2030. El procés s'està accelerant i destaca que és molt important poder compartir la seva experiència en actes com aquest. Les regions mineres s'estan transformant i les experiències de Wielkopolska poden ajudar a transformar altres regions mineres. Inicialment, a Polònia es pensava que el pla de transformació havia de ser un de sol, central i planificat per Varsòvia, però s'ha demostrat que no és així. És un camí que funciona i hauria de ser el preferible dins la UE, perquè es democratitza mitjançant les regions i no només els governs centrals, conclou.

Gianluca Spinaci, assessor del Pacte Verd al Comitè Europeu de les Regions

Amb el llançament del Pacte Verd europeu, ja s'ha desplegat o està en marxa un flux massiu de noves legislacions i finançament. Per exemple, el paquet legislatiu *Fit for 55* i el finançament mitjançant els plans de recuperació i els nous programes pressupostaris 2021-27. Quines iniciatives ha posat en marxa el Comitè Europeu de les Regions (CR) per garantir que les autoritats locals i regionals siguin autèntics socis a nivell europeu d'aquest gran canvi continental cap a la neutralitat de carboni?

Abans d'explicar el que fan al CR, Spinaci vol respondre un punt que ha tractat Maciej Sytek. Explica que el mecanisme de transició de les regions està recuperant l'esperit real de les polítiques europees després dels darrers 25-30 anys, en què es pensava que aquestes polítiques eren només uns mecanismes de transferència de finançament. També agraeix a Tsvetelina Natcheva la feina que fan des de la Comissió, els serveis que ofereixen i les iniciatives dutes a terme en aquesta direcció del Pacte Verd europeu.

Pel que fa Lombaerde i el que ha exposat a la seva intervenció sobre governs multinivell, recorda que s'ha parlat molt de subsidiarietat i govern multinivell en el context del procés legislatiu, i això és important, però la naturalesa de la UE està canviant. Per aquesta raó, diu, en la concepció futura de la governança multinivell caldrà afrontar noves qüestions, per a les quals no serà suficient ja una sala de

comandament dels caps d'estat, sinó que també caldrà incloure-hi les regions per fer-hi front. Per tot això, diu que no es poden prendre decisions sense la participació de les regions, tal com s'ha demostrat amb la crisi sanitària de la covid-19 i amb la crisi dels refugiats ucraïnesos.

Spinaci recorda que el Pacte Verd seria impossible sense implicar i posar al centre els qui més coneixen com funciona aquesta legislació. També remarca que quan es parla de medi ambient i de clima, es parla de solucions transfrontereres. Per exemple, com resollem les diferències entre estats regionals, com Itàlia, i estats centrals com Eslovènia, Albània o Croàcia, a l'hora de fer un pla climàtic a la zona de l'Adriàtic? Sobre això, ressalta que hi ha una necessitat evident de treballar amb els diferents nivells de governança.

La resposta es pot vehicular mitjançant diversos eixos. Un seria la pròpia naturalesa del tractat, que dona al CR un rol de consultor i interlocutor amb les autoritats regionals. Hem de participar en la millora de la legislació d'una manera activa, en l'avaluació sobre el terreny i la proposta de millores: això és el que fem des del CR i on la Generalitat té un rol molt important, explica. També recorda que han posat en marxa el Pacte Verd local, que els permet treballar plegats en 6 comissions temàtiques, perquè el tema és horitzontal i això fa que hi pugui haver interacció entre comissions (transport, energia, temes socials, etc).

Un altre eix és la mobilització. Mitjançant la campanya *Green Deal going local*, es mobilitzen recursos sobre energies renovables, eficiència energètica, plantar arbres a les ciutats... i es compta amb instruments ja existents com el pacte dels alcaldes. Spinaci reclama poder tenir un marcadore europeu sobre el Pacte Verd, perquè hi ha una manca de dades agregades molt gran, i per això demanen treballar plegats amb l'Eurostat.

Spinaci recorda que la UE paga cada any a Rússia gairebé un bilió d'euros en energia (petroli, gas i carbó), sis vegades més que el que es paga en energies renovables, i es mostra partidari de canviar-ho. Segons ell, aquest procés s'ha de començar i s'ha d'accelerar, i per accelerar-lo les regions i les ciutats necessiten estar-hi d'acord, perquè la necessitat d'energia solar o la identificació d'àrees per a parcs eòlics no és només en mans dels estats membres, sinó de les regions.

Una altra qüestió a tractar és si els governs regionals i locals, així com els ciutadans, tenen prou veu a l'hora d'opinar i ajudar a resoldre grans problemes globals, com pot ser l'energètic. Spinaci compara dos programes estatals. A Itàlia, fan obres de renovació per 100 euros i en reben 110, i no hi ha discriminació en termes d'ingressos socials (es poden tenir dues cases, dues segones residències, dos grans cotxes...). En canvi, a Bèlgica, el Pla de recuperació nacional discrimina en funció dels ingressos personals i és gestionat per l'ajuntament o la regió. Si presentes un projecte, has d'ajustar-te a tot un seguit d'elements que són coherents amb el pla municipal i regional. Amb la mateixa intervenció, per tant, no només fas un aïllament a la teulada de casa teva i prou, sinó que formes part d'un projecte de renovació més ampli, que ha de complir certs requisits. Aquesta és la diferència entre el Pla de renovació que es gestiona centralment, i que s'adiu més amb alguns poders específics, com els econòmics, en comparació a un pla que és més proper als ciutadans.

Spinaci es mostra partidari d'evolucionar en aquest projecte amb les regions, les ciutats, els municipis i tot l'àmbit local, però diu que cal fer-ho anant més enllà de les paraules i defensa l'acció del Comitè de les Regions pel que fa a la indústria automotriu. Sobre l'austeritat energètica, és del parer que arribarà, sens dubte, però ha d'anar lligada a un bon model a escala local. També es refereix al pla a llarg termini sobre com substituir els combustibles d'origen fòssil. Admet que ara tenim una situació clarament de crisi, però que això no es pot allargar per sempre més. Si hem d'encetar un nou pla amb el que la Comissió va anomenar la càrrega frontal del 50-55, és a dir, assolir els estàndards superiors, que els 27 estats assoleixin els mateixos objectius, això implica una necessitat d'espai per als ministres d'Energia, defensa Spinaci.

Gorka Knörr, delegat del Govern de Catalunya davant la Unió Europea

Catalunya està treballant per ser capdavantera en impulsar la transformació verda. Aquest objectiu s'inclou expressament en el pla de Govern de la present legislatura. Se li demana a Gorka Knörr si pot posar algun exemple d'implementació de la governança multinivell en aquest context.

El delegat del Govern de Catalunya davant la UE vol expressar una queixa i ho fa en to de broma. Assegura que la multigovernança és com la Nessie, el monstre del llac Ness: la gent en parla però mai ningú no el veu. Assegura que alguns mecanismes de participació establerts a Espanya serveixen de poc i que malgrat que Von der Leyen animava a reforçar el nivell regional i municipal, s'està fent just el contrari, sobretot després de la pandèmia.

Knörr critica que el pla espanyol ha estat presentat a Brussel·les sense cap consulta a les autoritats regionals. Han dit que sí, però no és cert, afirma. Com es poden assolir els objectius si no es té en compte les regions? Això només porta a trobar-se amb plans finalistes que no tenen res a veure amb les necessitats locals i regionals.

També defensa que Catalunya va fer els deures mesos abans dels fons de recuperació i que cap ni un s'ha tingut en compte per part de les autoritats estatals. El rol del CR és molt important. Moltes regions estan neguitoses tot i haver donat prou exemples de la seva eficàcia. Estan d'acord amb els objectius però volen parlar-ne, decidir conjuntament com s'implementa, però les vies estan tancades, diu Knörr, i recorda que Catalunya, que representa el 19% del PIB espanyol i el 16% de població, només ha rebut un 7,4% dels fons Next Generation.

Fins a quin punt podria intervenir la UE per corregir aquests desajustos? Pot realment funcionar bé, la governança multinivell, quan no es tenen en compte tots els nivells de governança en el procés de presa de decisions? Knörr es mostra categòric i diu que la UE ha de passar de les paraules als fets i que hauria d'escoltar més les regions. De tant en tant tenim la possibilitat d'anar a despatxos europeus i fer sentir la nostra veu, però dels estats no arriba res, almenys en el cas d'Espanya, perquè Bèlgica sí que ho fa, afirma.

Knörr respon al tema de les qüestions transfrontereres apuntat per Gianluca Spinaci i demana que els donin eines. Posa l'exemple del primer hospital transfronterer d'Europa, a la Cerdanya, i es queixa que es troben amb una total ineficàcia dels canals de comunicació amb l'Estat. Tenim problemes per coses tan absurdes com el reconeixement de la titulació als dos costats de la frontera, problemes de gestió, de cogestió, precisament perquè hem de passar necessàriament per l'Estat, es lamenta. També matisa les paraules de Spinaci destacant que França és un país molt centralitzat i explica que, a l'hora de la veritat, les regions franceses gestionen els fons de cohesió directament amb la Comissió Europea. Nosaltres, que vivim en un estat suposadament més descentralitzat que França, no som autoritat de gestió, diu Knörr.

5. Torn de preguntes

En el torn de preguntes, Hannah Abdullah, del programa de ciutadans globals del CIDOB, posa en relleu la importància dels governs locals, ja que les ciutats han estat pioneres en acció climàtica. Explica que són laboratoris per a la innovació i l'experimentació i, per això, demana més recursos.

Seguidament, Gracia Vara, de l'Institut Europeu d'Administració Pública dels Països Baixos, explica que el Comitè de les Regions s'ha concentrat en les demandes històriques de governança multinivell i apunta que ara aquesta entitat hauria de prendre la iniciativa i animar les institucions europees, com el Parlament i la Comissió Europea, a apostar de debò per la governança multinivell. En aquest sentit,

Gorka Knörr admet que molta gent havia estat reticent al Comitè de les Regions, però actualment la percepció ha canviat.

6. Clausura

Laura Foraster i Lloret, secretària general de DIPLOCAT, adreça als assistents unes paraules per tancar la jornada. En el seu discurs assenyala que un debat com el que s'ha dut a terme lliga de ple amb els objectius de l'entitat, perquè el que s'ha fet és establir noves connexions, projectar la imatge del país i fer formació sobre governança multinivell. També agraeix a tots els ponents i participants que hagin compartit les seves experiències i coneixements i als equips de DIPLOCAT i la Delegació del Govern davant la UE per la seva feina.

Sobre les paraules de Gerard Vives, director general de la Representació Institucional del Govern a l'Exterior i la Unió Europea, destaca que les autoritats subestats, tot i que en el sistema de governança multinivell europeu són, juntament amb els ajuntaments i els ens locals, les institucions més properes als ciutadans i les que coneixen amb més profunditat la realitat del territori, no han tingut una veu reforçada en aquesta ocasió.

També agraeix a Philippe De Lombaerde que hagi repassat les 51 recomanacions que fa la Conferència sobre el Futur d'Europa sobre canvi climàtic, medi ambient i salut, i destaca la constatació que no se'n desprenen moltes referències a la governança multinivell, que sí que apareixen en les contribucions del Comitè de les Regions.

Posteriorment fa un petit resum de les idees que han aparegut durant la taula rodona, en què s'ha posat de relleu el parer de diferents institucions implicades en la presa de decisions i la implementació de les polítiques, des de l'administració europea fins a la regional.

Finalment, Foraster conclou que l'estratègia europea encaminada al desenvolupament sostenible només funcionarà si hi ha una governança multinivell realment efectiva, amb responsabilitats compartides, que sigui implementada i pugui desenvolupar i aplicar les mesures necessàries per assolir aquesta sostenibilitat.

Annex. Participants

> PHILIPPE DE LOMBAERDE

DIRECTOR DE L'INSTITUT UNIVERSITARI DE LES NACIONS UNIDES D'ESTUDIS COMPARATIUS D'INTEGRACIÓ REGIONAL (UNI-CRIS)

Philippe De Lombaerde va ser nomenat Director d'UNU-CRIS el primer de gener de 2022. Actualment d'excedència, també és professor associat d'Economia Internacional a Neoma Business School des de gener de 2016. Anteriorment, va treballar com a director, director associat i investigador a UNU-CRIS el 2020-21, 2008-16 i 2002-08, respectivament. També va treballar com a professor associat d'economia internacional a la Universitat Nacional de Colòmbia (1997-2004), com a investigador i professor a la Universitat d'Anvers (1985-93 i 1999-2002) i com a investigador a l'Institut Nacional d'Administració del Desenvolupament (NIDA) (1993-94), entre d'altres.

Philippe De Lombaerde (PhD, RWTH) va estudiar economia, econometria i ciències polítiques a les universitats de Gant, Anvers i Aquisgrà. Ha participat en projectes d'investigació i consultoria de polítiques per, entre d'altres, els governs de Bèlgica, Flandes i el Regne Unit i per al PNUD, la UNESCO, el Banc Mundial i la Comissió Europea.

Per últim, és coautor i coeditor de determinats llibres com *La perifèria de l'euro. Política monetària i de tipus de canvi als països de la CEI* (Ashgate, Londres, 2006).

> LAURA FORASTER

SECRETÀRIA GENERAL DE DIPLOCAT

Laura Foraster i Lloret és llicenciada en Administració i Direcció d'Empreses per la UPF i en Humanitats per la UOC i té un màster en Estudis Europeus cursat a la KU Leuven, a banda de formació específica en diplomàcia pública i en missions d'observació electoral. De 2012 a 2018 va ser la directora executiva de DIPLOCAT i, prèviament, havia exercit com a cap de Gabinet del conseller de Comerç, Turisme i Consum (2003-2006) i d'Innovació, Universitats i Empresa (2006-2010). Abans d'aquestes funcions, va treballar a Brussel·les, desenvolupant diferents tasques a la Comissió Europea, al Comitè de les Regions, a la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya davant la Unió Europea i al Parlament Europeu.

Actualment és secretària general de DIPLOCAT, un consorci públicoprivat que, des de l'any 2012, treballa per donar a conèixer els valors i actius de Catalunya entre l'opinió pública internacional, fer que Catalunya tingui veu en els grans debats globals i establir llaços de confiança amb la ciutadania i les institucions d'altres països, a més de fomentar la capacitació dels joves interessats en les relacions internacionals i els professionals que treballen en aquest àmbit.

> GORKA KNÖRR

REPRESENTANT DEL GOVERN DE CATALUNYA A LA UE

Gorka Knörr és l'actual representant de la Generalitat de Catalunya davant la Unió Europea. Format per l'Escola Tècnica Superior d'Empresa de Donostia, ha treballat en l'àmbit de la cultura, la comunicació i la docència des de l'any 1971 i tant en l'àmbit institucional com privat amb especial atenció a les relacions internacionals.

Entre 1983 i 1985 va ser portaveu del govern basc i responsable del departament de premsa, publicitat i relacions públiques, així com de la unitat de relacions exteriors del govern basc. El juliol de 1985, es va incorporar al departament financer de la Corporació Mondragon (MCC) i després, entre juliol de 1998 i gener de 1999, va ser director de l'Institut Basc d'Estadística.

En l'àmbit polític, un cop escollit com a diputat al Parlament Europeu (eurodiputat), va fundar el grup Verds/Aliança Lliure Europea (ALE), del qual va passar a ser membre i vicepresident. A més, del 1999 al 2003 va ser secretari general d'Eusko Alkartasuna.

El juny de 2001 va rebutjar un escó al Parlament Europeu per convertir-se en diputat al Parlament basc, on va ser el primer vicepresident fins al final del mandat el 2005. Des del 2012 i fins al 2013 va ser director general de l'Institut Català de les Arts i el juliol de 2019 va ser nomenat representant de la Generalitat de Catalunya a Madrid.

> TSVETELINA NATCHEVA

CAP D'UNITAT ADJUNTA DE LA UNITAT A3 - GOVERNANÇA, PLANS I CORRENT CLIMÀTIC, COMISSIÓ EUROPEA

Tsvetelina Natcheva es va incorporar a la Direcció General d'Acció Climàtica de la Comissió Europea el 2013. Va treballar en el desenvolupament de polítiques climàtiques per complir amb l'ambició climàtica de la Unió per al 2030 com a analista de polítiques a l'equip d'Estratègia i Anàlisi Econòmica.

Entre 2018-2022, va ser assistent de polítiques del director general. Des de l'any 2022, és cap d'unitat adjunta de la unitat Governança, plans i integració climàtica.

Té un Màster en Ciències en Desenvolupament Sostenible per HEC París i una llicenciatura en Economia per Colby College, EUA.

> GIANLUCA SPINACI

ASSESSOR GREEN DEAL DEL COMITÈ EUROPEU DE LES REGIONS

Gianluca Spinaci es va incorporar al Comitè Europeu de les Regions l'any 2005. És l'assessor sobre Green Deal Going Local des de 2021. Va ser cap de gabinet del secretari general del Comitè Europeu de les Regions (CdR) entre 2013 i 2020.

Gianluca ha estat anteriorment responsable de clima, medi ambient i energia com a membre del gabinet del president del CdR. En aquest càrrec, va contribuir al llançament del Pacte d'Alcaldes, de l'esquema de Capital Verda Europea, de la cooperació amb la Conferència d'Alcaldes dels Estats Units i del desenvolupament de la governança multinivell dins de la Conferència anual de Partits sobre el Clima de l'ONU.

Les seves activitats de governança multinivell inclouen la coautoria del Llibre blanc del CdR sobre governança multinivell, així com el llançament de la Plataforma del CdR sobre l'agrupació europea de cooperació territorial.

Abans d'incorporar-se a Brussel·les, va treballar sobre el terreny amb els programes INTERREG a la Cancelleria Federal Austríaca a Viena; amb planificació estratègica i pressupost al Govern Regional de Marche a Itàlia; i en un consorci municipal de serveis públics que inverteix en infraestructures i ofereix serveis energètics i ambientals a les comunitats rurals.

És Doctor en Dret, Dret de les Regions i les autoritats locals (Universitat Politecnica delle Marche), és Llicenciat en Economia (Universitat degli Studi di Ancona) i Màster en Administració d'Empreses i Màrqueting (South Bank University).

> MACIEJ SYTEK

EL PLENIPOTENCIARI DE LA JUNTA DE LA REGIÓ DE WIELOPOLSKA PER A LA RESTRUCTURACIÓ DE WIELKOPOLSKA ORIENTAL

Maciej Sytek és membre de la Junta de la Regió de Wielkopolska. Com a membre, és responsable de la tasca del Departament de Salut, del Departament d'Execució de Programes Operatius Regionals i del Departament d'Economia.

El seu focus sempre ha estat l'autogovern local. A partir del 2011, va treballar a la Secció d'Informació i Promoció del Departament de Política Regional de la Marshal Office, primer com a director, després com a director general. Va participar en el desenvolupament del Programa Operatiu de la Regió de Wielkopolska 2014-2020. A més, l'any 2015 va exercir com a subdirector del Departament d'Implementació de Programes Operatius Regionals i va coordinar i supervisar la inversió en termes d'enfortiment de la competitivitat de les empreses en l'àmbit de la salut, el transport i les infraestructures educatives. Després, a partir de l'any 2016, va ocupar el càrrec de director del Departament de Salut i va ser l'encarregat de dirigir els treballs del Departament i de formular-ne la política general.

A més, va impulsar l'acció social *Świąteczna Paczka od Sąsiada* (Paquet de Nadal de veïns) a la Comuna de Pobiedziska. Abans de Nadal es recull el menjar per aquells que estan passant per moments difícils. Per això, entre d'altres, va ser guardonat amb el títol de Voluntari de l'any per Jan Grabkowski, el Starost de Poznań.

> GERARD VIVES

DIRECTOR GENERAL DE LA REPRESENTACIÓ INSTITUCIONAL DEL GOVERN A L'EXTERIOR I DE LA UNIÓ EUROPEA DEL DEPARTAMENT D'ACCIÓ EXTERIOR I GOVERN OBERT

Nascut a Barcelona l'any 1979. Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració (especialització en Relacions Internacionals, UAB, 2001). Màster en Diplomàcia i Relacions Internacionals (especialització en Afers de la UE, Escola Diplomàtica, 2007). Director General de la Representació del Govern a l'Exterior i de la Unió Europea des de juliol de 2021.

Anteriorment i des del 2015, va ocupar el càrrec d'assessor d'anàlisi estratègica i prospectiva a la Direcció General d'Afers Multilaterals i Europeus, a la Secretaria d'Afers Exteriors i Europeus i al Gabinet del conseller/a dels Departaments de Presidència (2015) i d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència (del 2016 fins al 2021).

Entre els anys 2011 i 2015 va treballar a Brussel·les, en l'àmbit del disseny i implementació d'estratègies d'incidència envers les institucions i Estats Membre de la UE com a tècnic a la Confederació Europea d'ONGs per al Desenvolupament (CONCORD) i com a coordinador per a Europa de Beyond 2015, campanya creada el 2010 per incidir en el procés de negociació de l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible.

> RUTH GUMBAU

Moderadora

Ruth Gumbau, periodista, és redactora a TV3: actualment presenta el bloc esportiu del Telenotícies Vespre. A Televisió de Catalunya també ha conduït i editat emissions del canal 3/24.

Anteriorment havia dirigit i presentat programes i espais informatius a La Xarxa de Televisions Locals i Andorra Televisió. És coautora del llibre de ficció "El futbol és així".

També és professora associada del Màster de Periodisme Digital de la UOC, ha donat classe a la Universitat Ramon Llull, ha col·laborat amb la UIC i fa formacions de portaveus per a directius d'empreses.

És llicenciada en Ciències de la Comunicació per la Universitat Ramon Llull i la KU Leuven (Bèlgica), on va estudiar matèries relacionades amb els conflictes internacionals i l'antropologia política.

Entitats membres de DIPLOCAT

» Institucions públiques i entitats municipalistes

- Generalitat de Catalunya
- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de Tarragona
- Ajuntament de Girona
- Ajuntament de Lleida
- Ajuntament de Vielha e Mijaran
- Diputació de Barcelona
- Diputació de Tarragona
- Diputació de Girona
- Diputació de Lleida
- Conselh Generau d'Aran
- Associació Catalana de Municipis i Comarques
- Federació de Municipis de Catalunya

» Entitats de l'àmbit empresarial

- Consell General de les Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Navegació de Catalunya
- Foment del Treball Nacional
- Micro, petita i mitjana empresa de Catalunya (PIMEC)
- Confederació de Cooperatives de Catalunya
- Associació Multisectorial d'Empreses (AMEC)
- Fundació Privada d'Empresaris (FemCAT)

» Entitats de l'àmbit social, sindical i esportiu

- Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
- Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)
- Comissions Obreres de Catalunya (CCOO)
- FC Barcelona

» Universitats, escoles de negocis i centres acadèmics

- Universitat de Barcelona (UB)
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
- Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)
- Universitat Pompeu Fabra (UPF)
- Universitat de Lleida (UdL)
- Universitat de Girona (UdG)
- Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Universitat Ramon Llull (URL)
- Universitat Oberta de Catalunya (UOC)
- Universitat de Vic · Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)
- Universitat Internacional de Catalunya (UIC)
- Universitat Abat Oliba CEU (UAO CEU)
- Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI)
- EADA Business School
- Barcelona School of Economics (BSE)